

Příjem do 20 tisíc korun znamená pro rodinu chudobu a zvýšení rizik pro vývoj dítěte

PRAHA Rodiny s dětmi obecně patří mezi typy domácnosti, které jsou v Česku nejvíce **ohroženy chudobou**. Ukázal to aktuálně provedený výzkum společnosti Median pro Nadaci Sirius nazvaný **Predikce ohrožení rodiny**. Uskutečnil se v rámci projektu **Primární prevence ohrožení rodiny**. Dotazy byly pokládány **v běžné populaci a v rodinách v péči neziskových organizací** (NO – kategorie ohrožených rodin).

V případě běžných rodin se ukázalo, že většina dotázaných rodin z této kategorie populace má čisté měsíční příjmy, které ji dostávají alespoň nad hranici příjmové chudoby a **chrání před těžkou materiální deprivací**. Konkrétně se to týkalo celkem 54 % v průzkumu dotazovaných běžných rodin, které uvedly čisté měsíční příjmy nad 30 tisíc Kč.

Podstatně hůře jsou však na tom ohrožené rodiny, jenž se někdy v nedávné minulosti ocitly v péči neziskových organizací, které je do zde představovaného průzkumu zapojily. Takřka polovina (49 %) z těchto ohrožených rodin **žije v příjmovém pásmu do 20 tisíc Kč čistého měsíčně**. To je částka, která větší rodiny **neochrání před chudobou**. Ukázalo se, že z této kategorie rodin pouhá menšina (a to 28 % z celkového počtu ohrožených rodin) žije z příjmů nad 30 tisíc Kč čistého měsíčně. To je alarmující fakt, který s sebou nese celou řadu dalších nepříznivých okolností a důsledků – zejména pro vývoj dítěte.

Nutno dodat, že **rozdíl v příjmech obou sledovaných skupin je částečně dán rozdílnou strukturou rodin** (více rodin s jedním dospělým členem), majoritně ovšem zejména tím, že v rámci stejných typů rodin mají domácnosti ze vzorku ohrožených rodin nižší příjmy. Nejčastěji je to vlivem nezaměstnanosti dospělých členů, jejich nižšímu vzdělání a kvalifikaci a častějšímu situování rodin do ekonomicky zaostalých regionů (Severozápad aj.), které obecně trpí nezaměstnaností a chudobou až třikrát více než bohatší regiony ČR.

Vyjít s příjmem je potíž pro většinu českých rodin

Nově zjištěná data pro Nadaci Sirius dále ukázala, že potíže vyjít s příjmem přiznávají i rodiny z běžné populace, a to celkem v 57 % případů. Jen málo z nich, a to pouhých 14 %, ovšem mluví o „velkých obtížích“ vyjít s finančními prostředky.

Subjektivní chudoba není však jen neopodstatněnou stížností či důsledkem špatného hospodaření na straně výdajů domácnosti. Subjektivní chudoba silně souvisí s tou objektivní (tedy s nízkými příjmy). Velké obtíže ve vycházení s příjmem deklaruje v běžné populaci přes 40 % rodin s čistým měsíčním příjmem do 20 tisíc Kč a jen zanedbatelné množství rodin s čistým příjmem nad 30 tisíc Kč.

Dluhy – trápení i v běžných rodinách

Zatížení domácnosti dluhy a na druhé straně její zabezpečení do budoucnosti spořením je kromě příjmů jednou z podstatných složek ekonomické stability rodin. I tím se tedy průzkum pro Nadaci

Sirius zabýval. Ukázalo se, že nějaký typ spoření mají přibližně dvě třetiny rodin z běžné populace. Půjčku či úvěr má 55 % běžných rodin s dětmi. Z toho 21 % má pouze hypotéku a 24 % má kromě hypotéky další spotřebitelský úvěr či jinou půjčku.

Pro ekonomickou stabilitu domácnosti ale může být ohrožující zejména kumulování půjček či rozsah závazků, který neodpovídá příjmům domácnosti, a může resultovat v neschopnost splácet a v další ohrožení domácnosti (exekucemi, psychologickými a vztahovými dopady a podobně). Nasbírané údaje odhalily, že nějaké obtíže splácet závazky má 45 % rodin z běžné populace, které mají půjčku či úvěr, přičemž 11 % má velké obtíže.

Bez povšimnutí nelze nechat fakt, že **obtíže splácet půjčky se výrazně liší podle typu rodiny** – v neúplných rodinách s jedním biologickým rodičem, které mají omezenější příjmy, mají obtíže se splácením **dvě třetiny vlastníků úvěrů**, přičemž 29 % má velké obtíže. V úplných rodinách s dvěma biologickými rodiči jsou velké obtíže splácet méně časté (7 %).

Společná dovolená – cíl, na který ne každá rodina dosáhne

Zde zmiňované výsledky provedeného průzkumu v rámci projektu **Primární prevence ohrožení rodiny**, z velké části, pouze s mírnými specifickými a unikátními odchylkami, kopírují také některá data Českého statistického úřadu (ČSÚ) zveřejněná již v roce 2014. Ta odhalila mimo jiné například to, že rodinná dovolená nepřipadá v úvahu pro 39,8 % českých domácností. Znamená to, že více než každá třetí domácnost si dovolenou v roce 2013 neměla šanci zaplatit.

Výsledky průzkumu společnosti Median pro Nadaci Sirius, signalizují **zhoršující se stav**. Ukázaly, že vyrazit si na rodinnou dovolenou je v České republice pro řadu rodin žijících ve fázi určitého ohrožení, naprostým tabu. **Čtvrtina těchto rodin proto nikdy na žádné společné dovolené nebyla**. Třicet tři procent z oslovených rodin přiznává, že někdy v minulosti dovolenou prožily, ovšem od té doby uplynulo již několik let.

Míra chudoby v číslech posledních let

Finanční stabilitu domácnosti (rodiny) prověří většinou chvíle, kdy nastane nutnost nenadálého finančního výdaje, i když nejde o výdaj vyšší než deset tisíc korun. I proto se na tento jev zaměřil jak průzkum prováděný pro Nadaci Sirius, tak ho mapoval v minulosti též ČSÚ, poněvadž jde o problém naznačující míru chudoby. Lze připomenout, že data ČSÚ odhalila, že nutnost zaplatit zmiňovaný výdaj by dostala do těžkých problémů nejvíce české domácnosti tvořené neúplnými rodinami. Na základě zjištěných údajů bylo takových domácností u nás v populaci v roce 2013 **6,6 %**. **Ty se řadí do kategorie materiální deprivace**. (*viz odkazy na ČSÚ):

Poznámka:

Ukazatel míry materiální deprivace se hodnotí podle toho, zda si domácnost může dovolit celkem devět položek, například barevnou televizi, jíst maso každý druhý den, zaplatit si týdenní dovolenou nebo uhradit neočekávaný několikatisícový výdaj. Podle dotazníku ČSÚ šlo ve zde uvedeném průzkumu o hypotetickou částku 9400 korun. Pokud domácnosti pak chybí čtyři a více položek, označují ji za materiálně deprivovanou. I z čísel ČSÚ vyplývá, že materiálně deprivovaných domácností v naší zemi je necelých 7 ze 100, avšak se zaplacením neplánovaného výdaje by mělo problém 43,2 % Čechů. Pro srovnání: před sedmi lety, v roce 2009, tento podíl činil 39,5 %.

Pro editory:

Nadace Sirius si při svém vzniku v roce 2008 předsevzala jako své hlavní poslání pomáhat dětem, které v životě štěstí neměly. Po celou dobu svého působení podporuje a sama realizuje řadu projektů, které přispívají ke zlepšování nesnadného života dětí sociálně znevýhodněných i dětí se zdravotním postižením.

Ve svých aktivitách se Nadace Sirius primárně zaměřuje na prevenci, tedy na předcházení negativním vlivům, a na ochranu dítěte před nepříznivými okolnostmi jeho života. Důležitou součástí pomoci dětem je včasná identifikace kritických míst v jejich životě a snaha o nalezení cest k systematickému řešení konkrétních situací, které povedou k eliminaci problémových situací v rodinném prostředí.

V roce 2012 tak vznikl projekt nazvaný **Primární prevence ohrožení rodiny**, který usiluje o nalezení takových opatření, aby k ohrožení rodiny a dítěte pokud možno vůbec nedocházelo. Stěžejní strategií tohoto projektu bylo zrealizování rozsáhlého celorepublikového výzkumu, jehož cílem bylo zmapovat aktuální situaci v českých rodinách s alespoň jedním dítětem do dvanácti let. Na základě získaných dat se podařilo zjistit, jaká je současná životní situace rodin v České republice.

Výzkum poskytl jedinečné informace o stavu české rodiny, které umožní analyzovat její životní a finanční situaci, hodnoty, rodinné aktivity, názory a postoje i subjektivně vnímaná ohrožení. Získaná data pomohou vyhodnotit rizika, která dítě v rodině ohrožují. Na základě výsledků výzkumu se tak nabízí nová možnost pomoci ohroženým rodinám založená na exaktních údajích.

Pro více informací se obračejte na:

Ing. Dana Lipová

ředitelka Nadace Sirius

Nadace Sirius

Všehrdova 560/2

118 00 Praha 1

tel.: 731 328 787

e-mail: dana.lipova@nadacesirius.cz

www.nadacesirius.cz